

Vuohkallion hulevesisuunnitelman hyväksyminen

tekltk 16.11.2023 § 87

620/02.08.02/2023

Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin. Kokouksen kulku: Käsittelyn alussa jäsen Jaakkola ilmoitti olevansa intressijäävi asian käsittelyyn (Hallintolaki 28.1, 3 §) ja poistui asian käsittelyn ajaksi.
Esittelijä	teknisen toimen johtaja Houhala, Keijo
Päätösehdotus	Lautakunta päättää hyväksyä hulevesisuunnitelman vaihtoehto VA0 mukaisesti.
Toimivalta	Hallintosäntö 23.4§
Valmistelija	Projektipäällikkö Annika Vinkka, p. 044 797 5724, etunimi.sukunimi@heinola.fi
Valmistelu	Vuohkallion hulevesisuunnitelma on laadittu vastaamaan Vuohkallion alueella esiintyviin hulevesihaittoihin ja tarjoamaan niihin ratkaisuvaihtoehtoja. Hulevesisuunnitelmassa tarjotaan kaksi ratkaisuvaihtoehtoa. Suunnitelman ratkaisuvaihtoehdossa VA 0 Vuohkallion hulevesipumppaamosta luovutaan ja teollisuusalueen Vuohkalliontie/Työmiehentie ja Asentajankadun muodostuvat hulevedet johdetaan tasausaltaan kautta Sukuranlahteen nykyisten virtausreittien mukaisesti. Myös Vuohkallion teollisuusalueen rakentamattomien tonttien vedet ohjataan Sukuranlahteen. Ratkaisuvaihtoehdossa VA 1 Vuohkallion hulevesipumppaamo jää käyttöön ja Vuohkallion teollisuusalueella nykytilanteessa muodostuvat hulevedet johdetaan Kaakonlampeen. Molemmissa vaihtoehtoissa nykyistä tasausallasta laajennetaan ja rakentamattomien tonttien hulevedet tullaan rakentamisen jälkeen johtamaan edelleen Sukuranlahteen. Valtaojaa siirretään ja rakentamattomien tonttien hulevedet ohjataan tähän linjaan. Valtaoja pyritään jättämään avo-ojaksi. Teknisen lautakunnan 17.8.2023 pitämässä kokouksessa päätettiin asettaa tehty suunnitelma nähtäville ratkaisuvaihtoehdon VA 0 pohjalta ja näin altistaa suunnitelma kritiikille. Suunnitelmaa on saanut avoimesti kommentoida ja jättää asiasta muistutuksia. Hulevesisuunnitelma on ollut nähtävillä 12.9-13.10.2023 välisenä aikana Suunnitelmasta jätettiin neljä muistutusta. Suunnitelmasta jätetyissä muistutuksissa nostettiin esiin seuraavia asioita:

- Nähtävillä olo vaadittiin lopettamaan, sillä päätös nähtäville asettamisesta ei ole lainvoimainen.
- Elokuussa 2023 tehdystä päätöksestä on jätetty valitus Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle.
- Vuohkallion teollisuusalueen ja ABC liikennemyymälän alueen hulevesiverkorkoston kapasiteettia tulisi kasvattaa, jotta se kattaisi nykyisten ja tulevaisuudessa rakennettavien tonttien lisääntyneet hulevedet, jotka sitten tulisi johtaa Kaakonlammen kautta Juornatjokea pitkin Kymijokeen.
- Hulevesiputkisto pitäisi rakentaa riittävän suureksi ABC liikennemyymälältä Työmiehentiellä sijaitsevalle tasausaltaalle, rakentaa hulevesipumppaamo sekä suurentaa tasausallasta sen nykyisessä sijainnissa peltoalueen ulkopuolella sekä suurentaa hulevesien putkistoa Kaakonlammelle sekä lisätä pumppaamon tehoa tasausaltaalle.
- Hulevesiallasta ei saa siirtää tai laajentaa yksityiselle maa-alueelle. Nykyistä Haukilammen-Suokannan valtaojaa ei saa siirtää, eikä missään vaihtoehdossa johtaa sinne lisää hulevesiä. Myös nykyinen rasitus on lopetettava. Järjestäytymättömät osakaskunnat eivät hyväksy hulevesien johtamista niiden vesialueille.
- Muistutuksissa vedotaan Heinolan kaupungin kanssa aiemmin tehtyyn sopimukseen hulevedelle asetetuista laatuvaatimuksista. Muistutuksissa on huomautettu etteivät Kaakonlammesta sekä Vuohkallion hulevesistä otetut kertaluontoiset näytteet ole luotettavia.
- Muistutuksissa vaaditaan hulevesisuunnitelman viemistä eteenpäin VA0 sijasta VA1 pohjalta.
- Muistutuksissa pyydetään että alueen asukkaita kuullaan suunnitelmasta ennen lopullisen päätöksen tekoa.
- Hulevesien laatu huolettaa muistutuksien antajia vesistön mataluuden ja rehevöitymisherkkyuden vuoksi.
- Muistutuksien mukaan hulevesien laatu ei saa aiheuttaa vesistön tilan huononemista, luonnon muuttumista tai haittaa kiinteistöille/ muulle omaisuudelle.
- Muistutuksessa kiistetään suunnitelman nähtävillä olo ja, ettei asianosaisia ole kuultu asiasta.
- Muistutuksen mukaan hulevesisuunnitelmaa ei voi hyväksyä hulevesien laadun määrittävän sopimuksen pohjalta.
- Hulevesisuunnitelma tulisi kokonaisuudessaan arvioida uudelleen.

-Muistutuksessa vedotaan, että Ramboll Oy:n tekemässä hulevesisuunnitelmassa esitetyt Sukuranlahti ja Kaakonlampi eivät ole keskenään vertailukelpoiset hulevesien aiheuttamien vesistövaikutuksien vertailussa.

Tekninen lautakunta ei ota kantaa hallinto-oikeuden käsittelyssä oleviin keskeneräisiin asioihin kuin oikeuden pyytäessä.

Ensisijaisesti hulevedet tulee käsitellä kiinteistöllä tai luonnollisen valuma-alueen puitteissa. Nykyiset hulevesiverkostot on toteutettu alkuperäisen rakennuttajan suunnitelmien mukaisesti.

Kaupungin ja asianosaisten välinen sopimus ei ole koko sopimuksen valmistelun tai voimassaolon aikana täyttänyt sopimuksessa kuvattuja talousveden laatuvaatimuksia (mikrobiologisia tai kemiallisia), koska kyseiset hulevedet muodostuvat luonnonvesistä sekä asuin- ja teollisuusalueiden vesistä.

Heinolan kaupunki on selvittänyt hulevesien koostumusta ja jatkaa edelleen Vuohkallion hulevesien laaduntarkkailua, hulevesisuunnitelmassa laaditun tarkkailuohjelman mukaisesti.

Vuohkallion hulevesi suunnitelmasta pyydettiin lausunnot myös ELY-keskukselta, aluehallintovirastolta (AVI) sekä Päijät-Hämeen ympäristöterveydeltä.

Lautakunnalle on laitettu CloudMeeting-tiedostoihin alkuperäiset lausunnot. Lausunnot on tiivistetyt kerrottu valmistelutekstissä. Etelä-Suomen aluehallintovirasto saatiin vastaus, etteivät he anna lausuntoa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesta hulevesisuunnitelmasta.

ELY-keskuksen antamassa lausunnossa nostettiin esiin muun muassa seuraavia asioita:

- Alueella runsaiden sateiden aikana ilmenevien hulevesiviemäriin ja pumppaamoon liittyvien ongelmien vuoksi ELY-keskus pitää hulevesisuunnitelman laatimista Vuohkallion alueelle tarpeellisenä. Hulevesisuunnitelma vastaa maankäyttö- ja rakennuslain 5.2.1999/132 mukaista hulevesisuunnitelmaa.

- ELY-keskus yhtyy suunnitelmassa esitettyyn näkemykseen, että hulevesien laatua ja merkitystä Kaakonlammen sekä Sukuranlahden tilaan suositellaan selvitettäväksi tarkemmin, koska Hulevesisuunnitelmassa esitettyjen tietojen perusteella on vaikea arvioida toteutusvaihtoehtojen vaikutuksia Kaakonlampeen ja Sukuranlahteen.

- ELY-keskus muistuttaa suhtautuvansa hulevesien johtamiseen maantiensivuojaan lähtökohtaisesti kielteisesti. Moottoriteiden silta-aukot ja rummut mitoitetaan teiden ja ratojen kuivatuksen suunnittelu

-ohjeen mukaisesti, jotteivät suurten tulvien aikana liikenneyhteydet katkea tierakenteiden sortumisen takia.

- Lisäselvitykset ovat tarpeen, jos tavoitteena on toteuttaa Vuohkallion alueen hulevesien hallinta Kaakonlammen ja Sukuranlahden kannalta parhaalla mahdollisella tavalla.

- Tasausaltaan laajentaminen on kannatettava ajatus niin hulevesien laadun kuin määränkin hallinnan parantamiseksi.

- Molemmissa vaihtoehtoissa tulee ratkaistavaksi laskeutusaltaan

laajentaminen. Koska rakenne sijaitsee asemakaavoitetulla alueella, ratkaistaan asia vesilain 5 luvun 9 §:n 3 momentin perusteella maankäyttö- ja rakennuslain 161 a §:n mukaisesti.

- Kaakonlammen valuma-alueelle pumpattavien hulevesien määrä on huomattavan suuri lammen luontaisen valuma-alueen tuottamaan tulovirtaamaan verrattuna. Kaakonlammen vedenpinta ei saa nousta vesien johtamisen vaikutuksesta. Mikäli lammen purku-uoman vedenjohtokyky ei ole riittävä, saattaa vesien johtamisesta aiheutua esim. rantojen vettymistä. Erityisen herkkiä vettymiselle ovat Kaakonlammen rannoilla sijaitsevat vanhat turvepohjaiset ojitetut pellot, joissa turve on kuivuessaan kompostoitunut ja turvekerros ohentunut.

- Hulevesien hallintaratkaisuihin huolimatta kiinteistöjen haltijoilla on velvollisuus mahdollisuuksien mukaan tai asemakaavamääräysten niin vaatiessa imeyttää kiinteistöjen hulevesiä itse, mikä velvoite voidaan antaa rakennusluvassa. ELY-keskus pitää suunnitelmassa hyvänä sitä, että hulevesien hallinta on viemäröintiajattelun sijaan hulevesien kokonaishallinta-ajattelua, jolla tehostetaan hulevesien hallintaa siltä osin kuin kiinteistöt eivät voi itse imeyttää vesiä.

- Kaakonlammen alue ja sen alapuolinen uoma Juornatjoen varrella kuuluu Juornatjoen perkausyhtiön hyötyalueeseen. Heinolan kaupunki on tämän perkausyhtiön merkittävä osakas ja hyötyalue on nykyään asemakaava-aluetta. Koska vesiä johdetaan Vuohkallion hulevesiverkostosta sen ulkopuolelle Juornatjoen suuntaan, katsotaan hulevesiverkoston kattama alue kuivatusalueen osittelualueeksi ja vesihuoltolaitos hyödynsaajaksi. Hyödynsaajan tulee osallistua ojituksen kunnossapitoon.

- Haukilammenojan – Suokannan valtaoja on perattu 1961 valmistuneessa perkaushankkeessa. Perkaus on hyvin havaittavissa paikkatietoikkunan historiallisissa ilmakuvissa vuonna 1960 otetussa ilmakuvassa. Samasta ilmakuvasta, kuten myös vanhemmista vuosien 1949 ja 1957 ilmakuvista, voidaan havaita, että kyseinen Haukilammenojaan yhtyvä valtaoja on ollut olemassa jo perkaushanketta toteutettaessa ja sitä pitkin Vuohkallion alueen vedet on jo tuolloin johdettu Haukilammenojaan ja edelleen Sukuranlahteen. Voidaan siis katsoa, että Vuohkallion alueen hulevesien johtaminen Haukilammenojaan on ollut ja on edelleen

laillista, eikä siihen siten vaadita Haukilammenojan - Suokannan perkausyhtiön suostumusta tai maanomistajien lupaa. Vesihuoltolaitos katsotaan kuitenkin vesilain 5 luvun 2 §:n 2 momentin perusteella ojituksen hyödynsaajaksi ja sen on osallistuttava tarvittaessa uoman kunnossapitoon.

Päijät-Hämeen ympäristöterveys nosti esiin lausunnossaa seuraavia asioita:

- Terveystensuojelun näkökulmasta Vuohkallion hulevesisuunnitelman päivittäminen on tärkeää, kun nykyisen järjestelmän kapasiteetti on todettu riittämättömäksi.
- Vuohkallion alueella sijaitsevat Veljeskylän ja Heinolan kirkonkylän pohjavesialueet ovat yhteiskunnan vedenhankinnan kannalta merkittäviä ja terveystensuojeluviranomainen pitää tärkeänä hulevesien hallittua käsittelyä siten, ettei aiheuteta haittaa pohjaveden määrälle tai laadulle. Hulevesisuunnitelmassa esitetyjen vaihtoehtojen välillä ei terveystensuojelun näkemykseen mukaan ole eroja niiden vaikutuksessa pohjaveteen, koska hulevesiä ei suunnitella johdettavaksi pohjavesialueelle.
- Hulevesien kiinteistökohtainen hallinta on myös terveystensuojelun näkökulmasta ensisijainen vaihtoehto rakentamattomien kiinteistöjen osalta. Hulevesien käsittelysuunnitelma tulisi olla osa rakennuslupaprosessia, jolloin lupaviranomainen pystyisi arvioimaan suunnitelman riittävyyden ja tarvittaessa antamaan asiassa neuvontaa luvan hakijoille. Yleisesti hulevesien käsittely tulisi huomioida jo kaavaprosesseissa riittävässä laajuudessa ja antaa tätä koskevat kaavamääräykset kuten suunnitelmassakin esitetään.
- Terveystensuojeluviranomaisen valvonnassa olevista uimarannoista lähimpänä suunnittelualuetta sijaitsee Uudenriihenlammen uimaranta Veljeskylän itäpuolella. Esitetyillä hulevesien johtamisvaihtoehdoilla ei ole vaikutusta ko uimarannan veden laatuun. Terveystensuojelun näkökulmasta on kuitenkin tärkeää, ettei hulevesien johtamisella ole vaikutusta muuhun tunnettuun vesistöjen virkistyskäyttöön mm. Kaakonlammen osalta. Tämän vuoksi terveystensuojeluviranomainen pitää kannatettavana suunnitelman luvussa kahdeksan esitettyä näytteenottoa hulevesien laadun selvittämiseksi.

Tiedoksianto

Virallinen ote

ELY-keskus
Etelä-Suomen aluehallintavirasto
Päijät-Hämeen ympäristöterveys

Sähköposti

Rakennuspäällikkö
Rakennusvalonta
Ympäristönsuojelu
Kaupunkisuunnittelu

